

1. Модели компютърни архитектури

Васил Георгиев

 i.s.fmi.uni-sofia.bg/t3/

 v.georgiev@fmi.uni-sofia.bg

Съдържание

- ➔ Модели машинна архитектура и обработка: класификация и метрика
- ➔ Мултипроцесори: UMA, NUMA, COMA
- ➔ Векторни и потокови машини и систолични матрици
- ➔ Мултикомпютри

Класове компютърни архитектури

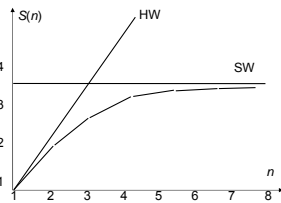
- ➔ архитектура – компоненти и организация на системата
- ➔ фон Нойманова (1.3.1) – на възли и мрежи и неклассическа организация (систолични, потокови, логически и редуционни модели и невронни мрежи)
- ➔ класификация на Michael Flynn (1966) по управление на потока инструкции и потока данни (операнди) – SISD, SIMD, MISD и MIMD архитектури – (1.3.2)
 - ➔ SIMD – за векторна обработка, фина грануларност
 - ➔ MISD – за конвейрна обработка (обработващи фази върху вектор) – систолични масиви
 - ➔ MIMD – обикновено с локална и глобална памет; за средна и едра грануларност
- ➔ технологично-ориентирана таксономия на паралелните архитектури: мултипроцесори, мултикомпютри, потокови машини, матрични процесори, конвейрни векторни процесори и систолични матрици – частично съответствие с класовете на Флин (1.3.3)

HW/SW паралелизъм

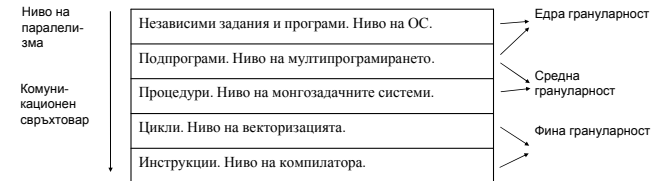
- ➔ За паралелно изпълнение на програми е необходима едновременно апаратна и програмна поддръжка.
 - ➔ Апаратен паралелизъм. Обуславя се от архитектурата и ресурсите, които са баланс между производителността и цената. Характеризират се с пикова производителност и средно натоварване. Той задава зависимостта по ресурси.
 - ➔ Програмен паралелизъм. Обуславя се от зависимостта по данни и по управление. Реализира се като
 - ➔ паралелизъм по управление – конвейризация, мултиплициране на функционални възли. Обслужва се паралелно, прозрачно за програмиста.
 - ➔ паралелизъм по данни – типичен за SIMD, но и при MIMD.

Метрика: ускорение и ефективност

- ➔ ускорение $S(n) = T_1/T_n$; лимитиращи фактори
- ➔ ефективност $E(n) = S(n)/n$

Делене на обработката: грануларност

SIMD

- ➔ обобщения модел включва контролно устройство и еднотипни обработващи модули с достъп към обща памет – (1.7.1)
- ➔ програмно-апаратна зависимост на паралелизма/ускорението – пример за изпълнение на програма на SIMD машина (1.7.2)
- ➔ процесорните елементи изпълняват операциите във формат битове или думи
- ➔ локалната памет за данните може да бъде разпределена, обща или йерархична (със свързваща мрежа) (1.7.3)
- ➔ особености:
 - ➔ опростена архитектура спрямо MIMD поради общото контролно устройство (за дешифриране и зареждане на инструкциите) и съответно поддържане само на едно копие от кода за инструкции
 - ➔ скаларните операции (включително контролната логика) се изпълняват от контролното устройство – евентуално конкурентно на паралелната обработка на данни в обработващите устройства
 - ➔ имплицитна синхронизация между отделните обработващи устройства (при MIMD – експлицитна)
- ➔ примери – фамилия Connection Machine на Thinking Machine Co.

MISD

- ➔ това е архитектурния принцип на всички конвейри – вкл. на процесорния конвейер – обработката се разделя на последователни фази; обработката на следващата инструкция (при най-фина грануларност) или на следващия процес започва веднага щом предходния процес освободи първата фаза – (1.8.1)
- ➔ прилагат се и функционални (или циклични) конвейри например с фазите (1.8.2):
 - ➔ четене на инструкциите от обща памет
 - ➔ зареждане в обработващото устройство с евентуално буферизиране
 - ➔ обработка
 - ➔ пренос на резултата към общата памет (буферизиране)
 - ➔ запис в общата памет
- ➔ инструкционно, субсистемно (обикн при аритметична обработка – нелинейни конвейри с фази odd, mul, div, sort...) и системно ниво (процеси, също и програмна организация) на конвейризация

Систолични матрици (Systolic Arrays)

- представляват модификация на MISD на субсистемно ниво, специализирана архитектура за определени алгоритми – с многодимензионни конвейри т.е. фиксирана мрежа от обработващи устройства
- ограничено приложение – ЦОС (цифрова обработка на сигнали – DSP), обработка на образи и др.
- опростени процесорни елементи и комутираща мрежа с ограничен набор шаблони
- управлението е по инструкции (control flow – не data flow) но програмирането е като при потоките архитектури
- архитектурата включва обработващ масив (с комутатор) и управляващ модул, който настройва масива, предава данните и извлича резултатите (+ контролен възел – хост) – (1.9.1)
- производителността се понижава значително при интензивен вход/изход
- топологични шаблони:
 - систолични вектори – по същество конвейри
 - двумерни масиви – обикновено регулярни с коеф. на съседство най-често 4 или 6 (1.9.2)

...Систолични матрици (Systolic Arrays)

- тенденцията е към елементи за фина грануларност – на инструкционно ниво – снабдени с няколко високоскоростни дуплексни серийни канали (броя на които определя валентността – коеф. на съседство)
- пример: iWrap серия на Интел и университета Carnegie-Mellon (1.10.1) – процесорната клетка се състои от
 - iWrap компонент с изчислителен и комуникационен агент и
 - страницирана памет с директен интерфейс към компонента
- пример: умножение на матрици в двумерен систоличен масив с коеф. на съседство 6 (1.10.2)

MIMD

- това е архитектурния принцип на всички мултипроцесори и мултикомпютри:
- процесорите са автономни и могат да изпълняват различни програми (вкл. локално копие на ОС!)
- имат общ ресурс с разпределен конкурентен достъп – памет или комуникационна среда
- организация: по памет / по комуникации

автономни (локална памет)	общо адресно пространство (общодостъпна памет)
магистрални	комутиращи

- универсални, отказоустойчиви, по-едра грануларност
- обикновено се изграждат с масови процесори (вместо специализирани процесорни елементи с ограничени функции)

...MIMD

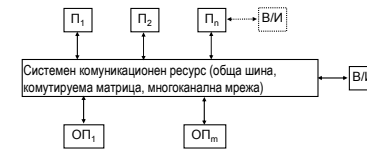
- наличието на автономна локална памет ги разделя на:
 - системи с обща памет; синоними: мултипроцесори | [shared-memory | tightly-coupled] systems | Global-Memory MIMD, GM-MIMD | Uniform Memory Access System – UMA
 - системи с обмен на съобщения; синоними: мултикомпютри, [distributed-memory | loosely-coupled] systems | Local-Memory MIMD, LM-MIMD | Non-Uniform Memory Access System – NUMA (поради наличието на локална и отдалечена памет)
- глобално и локално адресно пространство; виртуалната памет поддържа глобално адресно пространство на страниците (не на ниво думи), което се управлява от разпределена ОС (РОС) за МП и хомогенните МК. При МК общата виртуална памет се поддържа и с обмен на съобщения – 1.12.3
- хетерогенните МК използват мрежови ОС (МОС), при които нивото на достъп е разпределена файлова система (напр. базирана на DNS) с ползване на примитиви от типа rlogi n, gsr...

Мултикомпютри

- ➔ Разпределената обща памет (**distributed shared memory DSM**): програмната имплементация на обща памет в системата с автономни възли (и адресни пространства)
 - ➔ виртуално общо адресно пространство от страници (не думи) – 4/8 kB – (което позволява програмиране за мултикомпютъра като за виртуален уникompютър)
 - ➔ при отсъствие на страница от локалната памет възниква вътрешно прекъсване (**memory trap**) и зареждане на страницата в локалната от отдалечената памет
 - ➔ възможно е репликиране на страници само за четене (**read only**);
 - ➔ ако страницата е и за запис, се прилагат различни мерки за поддържане на свързаност
- ➔ Системи с обмен на съобщения – **Message passing distributed systems**

Архитектура с обща памет (мултипроцесори) – UMA

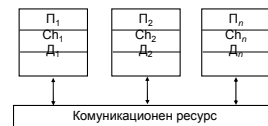
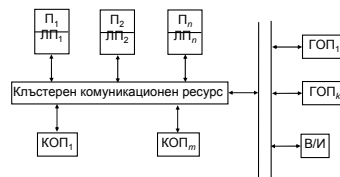
- ➔ **UMA (uniformly shared memory access)** – еднакъв достъп на процесорите - силносвързани састеми: архитектура
 - ➔ обща шина - разширение от унипроцесинг към мултипроцесинг
 - ➔ комутируема матрица (**crossbar switch**)
 - ➔ многоканални мрежи

- ➔ синоним: симетричен (централизиран $В/И$) и асиметричен (специализиран процесор за $В/И$) мултипроцесинг - обикновено хомогенни системи.

NUMA и COMA

- ➔ **NUMA (non-uniformly shared memory access)** – йерархия на общата памет - локални, глобални и/или кълстерни памет
- ➔ **COMA (cache only shared memory access)** - паметта е локална (**cache**) но йерархията и позволява част от нея ("директория") да се адресира отдалечено.

Потокови архитектури (Data Flow)

- ➔ при класическите фон Нойманови архитектури (вкл. модификациите по Флин) програмата е последователност от инструкции, която се изпълнява от контролно устройство – **control flow**
- ➔ при потоковите архитектури операциите се изпълняват веднага при наличие на операндите (и наличие на операционен ресурс) – контрола се осъществява чрез планиране на операндите т.е. данните; концептуално всички инструкции с готови операнди могат да се изпълнят паралелно (на практика конкурентно)
- ➔ програмите за потокови архитектури се представят с потокови графи (обикн. с текстов синтаксис) – възлите представят операции, а дъгите – информационните връзки на операндите; нивото на паралелизъм обикновено е инструкционно – 1.16.1
- ➔ допълнителни особености на потоковите архитектури: реконфигурация, буферизиране на данните, комплементиране на операндите
- ➔ наличие на управляващ процесор, който пакетира операндите и инструкцията в блок – **token** – и го предава на някой от обработващите процесори

Статични потокови архитектури

- **статични** – програмния (потоковия) граф е фиксиран. За изпълнение на повече от една програма се използват различни варианти на зареждането на данните, които се генерират на етапа компилация
 - този модел не поддържа процедури, рекурсия и обработка на масиви
 - организация 1.17.1
- **статични с реконфигурация** – логическите връзки между процесорните елементи се установяват на етапа зареждане на програмата: топологията на връзките се решава от компилатора и след зареждане на програма остава фиксирана при изпълнението; особености:
 - физическите канали съществуват, но са комутират
 - броя алоцирани (заредени) процесори обикновено е по-малък от инсталираните процесори поради ограничения в комутицията – логическата връзка между процесорите е дърво, не всички процесори в листата на което се използват
 - пример – **MIT Data Flow Machine** – клетките памет съответстват на информацията във възлите на потоковия граф – т.е. инструкционните блокове (**tokens**) – когато блока е комплектован с операнди, той се предава като операционен пакет към елемент за обработка; пакета с резултата се връща в клетъчната памет – 1.17.2

1. Модели компютърни архитектури

ФМИ/СУ * ИС/СИ/КН *
РИТАрх/РСА/СПО

17

Динамични потокови архитектури

- базират се на логически канали между процесорите, които могат да се реконфигурират по време на изпълнение подобно на система с обмен на съобщения – с маркирани блокове (**tagged tokens**)
 - дъгите в потоковия граф могат да съдържат повече от един блок едновременно (но с различни марки!)
 - операциите се извършват когато възела получи блокове (с еднакви марки) на всичките си входящи дъги
 - циклични итерации могат да бъдат изпълнявани паралелно: за целта всяка итерация се представя като отделен субграф като маркировката се разширява с номера на итерацията – 1.18.1 (само при информационна независимост на итерациите!)
 - пример – **Manchester Data Flow Machine MDM**: цикличен конвейер, в който блоковете циркулират и се управляват от ключов модул. Компонентите са (1.18.2)
 - Блоков буфер (**token queue**) – за съхраняване на междинни резултати (ако се произвеждат по-бързо отколкото е последващата им обработка) – капацитет 32К блока и производителност 2.5 Мблока/Сек
 - Комплектираща памет (**matching store**) – за комплектиране на блоковете с еднакви марки – процеса е апаратен и поддържа до 1.25 Мблока
 - Памет инструкции (**instruction store**) – п-торките (обикновено 2ки) операнди-блокове се пакетират с инструкции и адрес (етикет) на резултата и се предават за изпълнение
- обработващ модул (**processing unit**) – 20 процесора (24-битова дума и 4Кдуми вътрешна памет)

1. Модели компютърни архитектури

ФМИ/СУ * ИС/СИ/КН *
РИТАрх/РСА/СПО

18

Съпоставка на компютърните архитектури

Тип	Принцип на действие	Интерфейс	Приложимост	Сложност	Ефективност
SIMD	спонтанен	директен	средна	висока	висока
MIMD	сложна абстракция	най-сложна организация	висока (универсални)	висока	средна
MISD	спонтанен	директен	ниска	ниска	висока
Систоллични	сложна абстракция	директен	ниска	средна	висока
Потокови	сложна абстракция	сложна организация	висока	висока	висока

1. Модели компютърни архитектури

ФМИ/СУ * ИС/СИ/КН *
РИТАрх/РСА/СПО

19

Мрежи за връзка

- осъществяват комуникациите между процесорните възли при всички видове МП и МК – статични и динамични (базират се на [каскади от] комутируми блокове - ключове)
- топологии на свързване
 - пълен граф
 - линия и пръстен
 - двумеренна циклична и ациклична мрежа
 - хиперкуб (n-куб)
 - двоично дърво
 - shuffle exchange

1. Модели компютърни архитектури

ФМИ/СУ * ИС/СИ/КН *
РИТАрх/РСА/СПО

20

Характеристики на мрежите за връзка

- разстояние d_{ij}
- диаметър на мрежата $D = \max\{d_p, \forall(i, j)\}$ - изисква по-голям брой канали между възлите, респ. валентност
- валентност на възлите (degree)
- сечение (bisection width) $S = \min\{\text{AllLinks}(X, Y): ||X| - |Y|| \leq 1\}$
- разширяемост

топология	брой възли	валентност
линия и пръстен	d	2
двоично дърво	$2^d - 1$	3
shuffle exchange	2^d	3
двудименсионна мрежа	d^2	4
хиперкуб	2^d	d
пълен граф	N	N-1